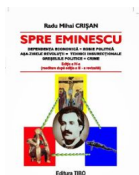

Scris de Horia Picu

Duminică, 18 Ianuarie 2015 07:03 -

Prin efortul considerabil făcut de Radu Mihai Crișan (care, evident, nu-i singurul!), îl putem cunoaște pe genialul scriitor român și ca publicist, ca om care a judecat aspru și cu mare exactitate lumea în care a trăit. Multe din constatările Poetului sunt valabile și azi, la 165 de la naștere. E meritul lui Eminescu, sau e un blestem asupra societății românești care nu vrea sau nu poate să se adapteze lumii moderne? Se pare că *„...e nevoie de secole pentru ca o realitate să intre în cadrele minții, altminteri destul de sprintene și mobile.”* □ □

Scria Ovidiu Pecican în „Mituri publice, mitologii cotidiene”.

Și pe vremea lui Eminescu era cam la fel...Efectele „globalizării” se simțeau deja:

„Peste noapte și prin surprindere, am admis legiuri străine, legi străine în toată puterea cuvântului, care substituie, pretutindenea și pururea, în locul noțiunilor nație, țară, român, noțiunea om, cetățean al universului.”

(Timpul, 14 august 1882, în Opere, vol. XIII, pag.168)

Eminescu gazetarul folosește metafore care își găsesc întotdeauna locurile firești în textele sale:

„Am creat o atmosferă publică pentru plante exotice, de care (din cauza căroră n.n.) planta autohtonă moare... Azi avem cele mai înaintate instituții liberale. Control, suveranitatea poporului, codice franțuzești, consilii județene și comunale. Stăm mai bine pentru aceasta? Nu, de zece ori mai rău, căci instituțiile noi nu se potriveau □ cu starea noastră de cultură, cu suma puterilor muncitoare de care dispunem, cu calitatea muncii noastre, încât trebuie să le sleim pe acestea pentru a întreține aparatul costisitor și netrebnic al statului modern”

„Modernizarea” societății românești e văzută ca având efecte dezastruoase. Și noi care am fost educați că ce mare lucru am luat de francezi pe la începutul secolului XX....

„Puterea productivă a nației românești n-a crescut, n-a putut să crească în raport cu groaza de cheltuieli pe care le-au impus formele de civilizație străină, introduse cu grămada în țara noastră... Înzecitu-s-au și însutitu-s-au oare averea românului și veniturile lui pentru a plăti instituțiile de o sută de ori mai scumpe? Desigur că nu.”

Despre „inspirația” franceză pentru societatea românească, am găsit alt citat edificator:

„Astfel, statul român nu mai este un produs al geniului rasei române, ci un text franțuzesc aplicat asupra unui popor ce nu-l înțelege și nu-l va înțelege niciodată.”

Poziția lui Eminescu e dură și precisă:

„Peste tot aceeași idee: să dau străinilor ce-mi cer; cât pentru români, puțin îmi pasă!”□

Multe din constatările lui Eminescu sunt valabile și azi...

„Nu mai există o altă deosebire între oameni, decât cea pe care o stabilește banul, oricum ar fi câștigat”

Despre administrațiile locale din vremea lui, Eminescu spunea:

„...consilii județene, consilii comunale, consilii de instrucțiune, consilii de sus și de jos, care nici nu știu ce să consilieze, nici nu au ce reprezenta decât pe persoanele din care sunt compuse.”

Constituția, care se schimbă des în România, este folosită doar în interesul unora:

„La noi, legea fundamentală nu însemnează decât egalitatea pentru toți scribii de-a ajunge la funcțiile cele mai înalte ale statului.”

Ceva a dispărut în totalitate, ceva s-a înmulțit peste limite...:

„...industria de casă și meșteșugurile s-au stins cu desăvârșire – iar clasele improductive, proletarii condeiului, oamenii ce încurcă două buchi pe hârtie și aspiră a deveni deputați și miniștri, advocații, s-au înmulțit cu asupră de măsură, dau tonul, conduc opinia publică, fericesc nația în fiecare zi, pe hârtie”.

(„Timpul”, 27 mai 1879, în Opere, vol. X, pag. 259)

Întotdeauna

„partidele, la noi, nu sunt partide de principii, ci de interese personale” – care, păstrând numai coaja legilor și goala aparență, calcă făgăduielile făcute nației în ajunul alegerilor, fac tocmai contrariul de ceea ce au promis mandanților lor și trec, totuși, drept reprezentanți ai voinței legale și sincere a țării”

Oare când să fi început numirile în funcții pe criterii politice?...

„toate numirile în funcțiuni nu se fac după merit, ci după cum ordonă deputații, care, la rândul lor, atârnă de comitetele de politicieni de profesie, formate în fiecăruia centru de județ. Aceste comitete își împart toate în familie.”

Patria și patrioții, un fel de „mafia și mafioții” (o carte bine primită de publicul românesc, la vremea apariției)

„Ele creează, din banii județelor, burse pentru copiii „patrioților” trimiși în străinătate să numere pietrele de pe bulevarde, ele decid a se face drumuri județene pe unde „patrioții” au câte un petec de moșie, încât toată munca publică, fie sub forma de contribuție, fie sub cea de prestațiune, se scurge, direct ori indirect, în buzunarul unui „patriot”.”

Eminescu atrăgea atenția că

„vom avea de-acum înaintea dominația banului internațional, o domnie străină, impusă de străini;

Scris de Horia Picu

Duminică, 18 Ianuarie 2015 07:03 -

libertatea de muncă și tranzacțiuni; teoria de luptă pe picior în aparență egal, în realitate inegal. Și, în această luptă, nu învinge cine-i tare, nobil, sau eroic; învinge cel pentru care orice mijloc de câștig e bun, cel fără scrupul față de concetățenii săi.”

O premoniție a Poetului la viitoarea aderare a României la euro, la UE și la alte organisme suprastatale?

Citind părerea lui Eminescu despre cultură, parcă vedeam programul televiziunilor din România zilelor noastre:

„Cultura secolului, mână-n mână cu sărăcia claselor lucrătoare, amenință toată clădirea măreață a civilizației creștine. Shakespeare cedează bufoneriilor și dramelor de incest și adulteriu, cancanul alungă pe Beethoven, ideile mari asfințesc, zeii mor.”

Eminescu pune punctul pe i:

„Populația autohtonă scade și sărăcește; cărți nu se citesc; pătura dominantă, superpusă rasei române, n-are nici sete de cunoștinți, nici capacitate de a pricepe adevărul. Dacă acest sediment învață, o face de silă, gonind după o funcție. Încolo leagă cartea de gard. Și, pentru a avea o funcție, trebuie să fii înrudit cu ei”

(Ziarul "Timpul", 30 iulie 1881)

Și atunci, dar și acum

„Oameni care au comis crime grave rămân somităși, se plimbă pe strade, ocupă funcțiuni înalte, în loc de a-și petrece viața la pușcărie.”

(Art. „Românul în ajunul alegerilor”, ziarul "Timpul" din 3 mai 1879)

Cine conduce lumea aceasta? Pardon! Cine conducea lumea pe vremea lui Eminescu?

„Trădătorii devin oameni mari și respectați, bârfitorii de cafenele – literatorii, ignoranții și proștii – administratori ai statului român.”

Și încă o părere a marelui Eminescu:

„Un om e implicat într-o mare afacere pe cât se poate de scandaloasă, care se denunță. Acest om este menținut în funcție; dirijază el însuși cercetările făcute contra sa; partidul ține morțiș a-l reabilita, alegându-l în Senat. Aici el însuși denunță că există această scabroasă afacere, dar maturul corp trece la ordinea zilei, lăsând să recază colțul vălului ce se ridicase”.

(Ziarul “Timpul”, 27 ianuarie 1882, în Opere, vol. XIII, pag. 43)

La vremuri noi, tot ei...

„Pretutindeni, în administrație, în finanțe, în universități, la Academie, în corpurile de selfgovernment, pe jețurile □ de miniștri, nu întâlnim, în mare majoritate, decât, iarăși și iarăși, acele fatale fizionomii nespecializate, aceeași protoplasmă de postulanți, de reputații uzurpate, care se grămădește înainte în toate și care tratează c-o egală suficiență toate ramurile administrației publice”

„Un singur gând, o singură voință” - se zicea cu 25 de ani în urmă. Marele Poet spunea:

„miile de funcții administrative și sutele de funcții judecătorești, sunt puse în mișcare într-un singur scop, pentru a le stoarce voturile.”

Întrebarea mea este: unde-i schimbarea de peste secole? Dacă este... Câți debusolați au trăit pe la mijlocul secolului al XIX-lea? Acum o fi altfel?

„Poporul a pierdut de mult încrederea că lucrurile se pot schimba în bine și, cu acel fatalism al raselor nefericite, duce nepăsător greul unei vieți fără bucurie și fără tihnă”

Pentru normala funcționare a unei societăți, trebuie ținut cont

„că fiecărui drept îi corespunde o datorie” [și că] „secretul vieții lungi a unui stat este păstrarea ierarhiei meritului”

Astăzi suntem în plin proces de implementare a liberalismului american și a cosmopolitismului :

„o mișcare de îndreptare a vieții noastre publice, o mișcare al cărei punct de vedere să fie ideea de stat și de naționalitate, sacrificate până astăzi, sistematic, principiilor abstracte de liberalism american și de umanitarism cosmopolit.”

Să fi avut Eminescu o premoniție, sau a fost un fapt deja consemnabil pe vremea lui? Să fi avut Poetul o viziune despre baza americană de la Deveselu sau despre noile posibilități ale aeroportului „Kogălniceanu”?

„...am ajuns, într-adevăr, în această Americă dunăreană, ca tocmai românii să fie tratați ca străini, să se simtă străini în țara lor proprie.”

Despre patriotismul românesc, mult cântat azi, în lucrarea „Spre Eminescu” scrisă de Radu Mihai Crișan, se poate citi următorul fragment:

„A fi bun român nu e un merit, nu e o calitate ori un monopol special, ci o datorie pentru orice cetățean al acestui stat, ba chiar pentru orice locuitor al acestui pământ, care (pământ n.n.) este moștenirea, în exclusivitate și istorică, a neamului românesc. Acesta este un lucru care se înțelege de la sine”.

(Art. ”Adevărul doare”- 1 aprilie 1881, în Opere, vol. XII, pag. 121)

În mod cert Eminescu a fost un bun român, chiar dacă pe vremea lui nu se cânta un cântec în care ne lăudăm singuri...Iubirea de patrie și naționalitatea sunt unul și același lucru:

„Iubirea de patrie e una cu iubirea naționalității. Singura rațiune de a fi a acestui stat, pentru noi, este naționalitatea lui românească. Dacă e vorba ca acest stat să înceteze de-a fi românesc,

atunci o spunem drept că ne e cumplit de indiferentă soarta pământului lui.”

Un romantic sau un filozof care știe să argumenteze orice. Eu cred că Eminescu a fost și una și alta, în egală măsură!

„Un principiu absolut, netăgăduit de nici un om cu bun simț, este că o stare de lucruri rezultă în mod strict cauzal dintr-o altă stare de lucruri premergătoare și, fiindcă atât în lumea fizică, cât și în cea morală, întâmplarea nu este nimic altceva decât o legătură cauzală nedescoperită încă.”

(Art.“Studii asupra situației...”17 februarie 1880, în Opere, vol. XI, pag. 17)

La întrebarea pe care ne-am putea-o pune de ce s-a ocupat Eminescu și de comentarii politice (pertinente și bine argumentate), tot Scriitorul ne dă răspunsul cel mai bun:

„Eu las lumea ca să meargă cum îi place dumisale – misiunea oamenilor ce vor din adâncul lor binele țării e creșterea morală a generațiunii tinere și a generațiunii ce va veni. Nu caut adepți la ideea cea întâi, dar la cea de a doua sufletul meu ține ca la el însuși”